

CALL FOR PAPERS...

MĚSTSKÁ (HROMADNÁ) DOPRAVA – FENOMÉN 19.–21. STOLETÍ

44. mezinárodní konference Archivu hlavního města Prahy, pořádaná ve spolupráci s Dopravním podnikem hlavního města Prahy, Historickým ústavem Akademie věd České republiky, Katedrou historie Filozofické fakulty Univerzity J. E. Purkyně v Ústí nad Labem, Národním archivem a Národním technickým muzeem

7.–8. října 2025, Praha, Rezidence primátora, Mariánské nám. 1

V roce 2025 uplyne 150 let od zahájení provozu pražské koňské dráhy (23. 9. 1875) a zároveň i 100 let od zahájení trvalého provozu pražské městské autobusové dopravy (21. 6. 1925). Blížící se jubilea jako inspirace pro téma konference si zasluhují pozornost o to více, neboť doprava ve městech stála dosud z pohledu tradiční historiografie a urbánních dějin spíše na vedlejší koleji, i když se uznává její značná důležitost pro rozvoj větších moderních měst a metropolí. Konference je tak koncipována jako svorník mezi dosud spíše solitárními zpracováními dějin městské dopravy a jejích prostředků a širším historickým kontextem. Vytváření dopravní sítě ve městech stojí totiž na průsečíku několika historických oborů a specializací (např. správní, hospodářské a sociální dějiny, sociologie, dějiny věd a techniky, industrializace, energetika, urbanismus, architektura, režimní propaganda, umění etc.). Cílem konference je pohlédnout na městskou (hromadnou) dopravu (MHD) v Praze, v českých zemích a střední Evropě od 19. do 21. století – v návaznosti na starší vývoj v „ěře do- stavníků“ – ve srovnávacím a multioborovém rozměru, tak aby vynikly jak její univerzální konstanty (projevující se i nadále v 21. století), tak její historická jedinečnost v jednotlivých městech.

Tematické okruhy:

Doprava a přeprava ve městech v 18.–19. stol. před vznikem moderní veřejné dopravy (formani, fiakry, omnibusy, pošta etc.)
Počátky moderní veřejné dopravy
Dopravní prostředky: lodní doprava, koňka, tramvaje, lanovky, autobusy, trolejbusy, podzemní dráha, podzemní dráha – metro, vlak ad. – proměny v čase, preference, modernizace, vzájemné vztahy
Hlavní (ikonické) dopravní prostředky z hlediska dějin vědy, techniky a designu; jejich výrobci

Městotvorná funkce železnice a její vliv na počátky a rozvoj MHD

Provozovatelé MHD: soukromé společnosti, města a městské společnosti, země, stát

Městská dopravní politika – instituce (politické, stranické, samosprávné), řídicí mechanismy, aktéři (vizionáři, vůdčí osobnosti)

Správní aspekty (např. dopravní podniky jednotlivých měst): organizace, ekonomika/investice; zaměstnanci, sociální systém

Infrastruktura MHD – zásadní dopravní stavby, zvl. mosty, tunely; vliv geomorfologie na rozvoj MHD

MHD a industrializace větších měst: vzájemné prolínání hospodářských a dopravních aspektů; zdroje energie pro MHD, vliv energetických krizí na preferenci dopravních prostředků

MHD v státním a městském plánování (v systémech tržní i centrálně plánované ekonomiky)

MHD a rozrůstání metropolí (např. reakce a adaptace na budování sídlišť a začleňování nových městských částí)

MHD a integrace s dopravními systémy sousedních regionů – historie a výhledy

MHD versus rozvoj individuálního automobilismu

MHD a legislativa – pružný nástroj, nebo brzdicí prvek?

MHD v době válek, katastrof, epidemií, hromadných (zvl. sportovních) akcí

MHD ve světle statistických údajů (např. přepravní kapacita, výdělečnost/prodělečnost aj.)

Městská doprava jako multioborové téma a kulturní dědictví; předmět zájmu muzejnictví, památkové péče, industriální archeologie, privátních sběratelů a spolků příznivců MHD; historické vizualizace, 4D modely etc.

MHD jako „výkladní skříň“ všech režimů – aspekty ideologické a umělecké, architektura (zvl. metro); též reflexe ve filmu, dokumentaristice, literatuře a výtvarném umění

MHD jako prvek každodennosti a svátečnosti (kultura cestování; reakce veřejnosti; názvosloví, anekdoty, folklór, slang etc.)

MHD a smyslové dějiny (barvy, zvuky, vůně, pachy) a mnohá další

Zájemce o referát prosíme o registraci do 15. června 2025 na e-mail: jan.hrdina@praha.eu

S názvem příspěvku zašlete i abstrakt (max. 1 normostrana) a stručné odborné curriculum vitae. Organizátoři konference si vyhrazují právo výběru referátů. Příspěvky budou po recenzním řízení otištěny v monotematickém svazku řady *Documenta Pragensia*. Zahraniční účastníci mohou využít ubytování na náklady organizátorů. Jednacími jazyky jsou čeština, slovenština a němčina (případně angličtina). Simultánní tlumočení z němčiny je zajištěno.

Organizační výbor:

Mgr. Jan Hrdina, Ph.D. (Archiv hlavního města Prahy)

PhDr. Kateřina Jiřová, Ph.D. (Archiv hlavního města Prahy)

Ing. Petr Malík (Muzeum MHD Dopravního podniku hlavního města Prahy, jednotka Historická vozidla)

Ing. Robert Mara (Archiv Dopravního podniku hlavního města Prahy)

prof. PhDr. Milan Hlavačka, CSc. (Historický ústav Akademie věd České republiky)

prof. PhDr. Martin Holý, Ph.D. (Historický ústav Akademie věd České republiky)

prof. PhDr. Michaela Hrubá, Ph.D. (Katedra historie Filozofické fakulty Univerzity J. E. Purkyně v Ústí nad Labem)

Ing. Miroslav Kunt (Národní archiv)

PhDr. Miloš Hořejš, Ph.D. (Národní technické muzeum)

Mgr. Michal Novotný, Ph.D. (Národní technické muzeum)

Kontakt:

Mgr. Jan Hrdina, Ph.D.

Archiv hlavního města Prahy

Archivní 1280/6, 149 00 Praha 4

Tel.: 236 004 085, 776 886 901

E-mail: jan.hrdina@praha.eu

...CALL FOR PAPERS

